

DEN NORSKE KIRKE

Hamar bispedømmeråd

Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Dato: 09.09.2010

Vår ref: 10/265-4 IKJ

Deres ref:

Høring - endringer i gravferdslov og kirkelov

Hamar bispedømmeråd og Hamar biskop (heretter kalt høringsorganene) har følgende svar til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets høringsnotat med forslag til endringer i gravferdsloven (GL) og kirkeloven (KL):

Generelle betraktninger:

Høringsorganene er enig i hovedintensjonen om en tydeliggjøring av at all gravlegging skal skje i respekt for ulik religion og livssyn, slik det er konkretisert i GL § 1. Det er naturlig og riktig at gravferdsloven og kirkeloven tilpasses det flerkulturelle samfunn, og at Den norske kirke som forvalter av gravferdssystemet, i lovverket ikke skal ha rang foran andre tros- og livssynssamfunn. Det er også en naturlig konsekvens å oppheve bestemmelsen i GL § 2 om at gravlund normalt skal anlegges i hvert sokn og i nærheten av kirke. Rett til grav betyr i prinsippet innen bostedskommunen. Høringsorganene vil likevel presisere det geografiske aspekt i forhold til nærhet til gravlund, som bestemmelsen om at kirkegård i alminnelighet skal anlegges i hvert sokn og i nærheten av en kirke, har ivaretatt.

Begrepet kirkegård erstattes med gravlund:

Dette er en naturlig konsekvens av intensjonen ved lovendringene, selv om erfaringen er at andre religioner ikke oppfatter begrepet kirkegård som problematisk eller provoserende. Kulturhistoriske og tradisjonelle hensyn tilsier også at begrepsbruken ikke bør være til hinder for at konkrete gravplasser, og da særlig de som ligger rundt kirkebygninger, kan ha ordet kirkegård i navnet (jfr. orienteringen i høringsnotatets pkt 4.4).

Kostnadene ved gravferd – GL § 6:

Høringsorganene er enig i at mulighetene for gravlegging i særskilt tilrettelagt grav styrkes, og at det pålegges hjemkommunen å dekke kostnadene ved gravferd dersom den ikke selv har et tilbud som tilfredsstillende religiøse minoriteters behov for tilrettelagt grav. Men det er behov for en konkretisering av hvilke kostnader som skal dekkes, da en slik formulering ellers kan få store økonomiske konsekvenser for fellestrådet økonomi. Dessuten bør lovteksten om at kostnadene skal dekkes av "kirkelig fellestråd" erstattes med "kommunen". Dette for å unngå stor utgiftsøkning på kirkebudsjettet.

Seremoni når ny gravlund tas i bruk – GL § 5:

Høringsorganene er enig i at tros- og livssynssamfunn som er virksomme på stedet gis

anledning til å gjennomføre en seremoni når ny gravlund tas i bruk. Selv om det er behov for en endring i holdning og regelverk, er det allerede flere steder i Hamar bispedømme gjennomført slike seremonier når ny gravlund tas i bruk, og dette uten at hele arealet vigsles. Det foreslåtte etablerte årlige møte mellom tros- og livssynssamfunn slik det er foreslått i GL § 23, vil være en viktig arena for avklaring av slike seremonier. Lovforslaget slik det er utformet, fratar Den norske kirkes tidligere eksplisitte rett til vigsling etter dette begrepets rette betydning. Begrepet seremoni betyr noe annet enn vigsling. For å imøtekomme Den norske kirkes teologi rundt vigsling av grav, og i respekt for det klart største trossamfunnet, bør overskriften i § 5 være "Seremoni og vigsling av gravlund", og teksten i loven endres tilsvarende. Høringsorganene har vurdert fordeler og ulemper ved vigsling av enkelte felt, og ser at dette er en hensiktsmessig måte for å ivareta det flerkulturelle aspekt og de ulike livssyns ønsker og behov ved gravlegging. Samtidig kan vigsling av enkelte felt på steder hvor majoriteten tilhører Den norske kirke, bli stigmatiserende for de få som velger uvigslede felt. For å ivareta den enkeltes religiøse integritet mener Hamar biskop og et flertall av bispedømmerådets medlemmer at det må utarbeides en liturgi for vigsling av enkeltgrav første gang den tas i bruk. Et mindretall i bispedømmerådet er i mot vigsling av enkeltgrav. Andre tros- og livssynssamfunn skal selvsagt ha samme rett til å gjennomføre sine eventuelle liturgier rundt dette

Forvaltningsansvar – GL § 23:

Høringsorganene mener det er positivt at gravferdsmyndigheten tillegges ansvar for minst en gang i året å invitere tros- og livssynssamfunn som er virksomme på stedet til møte for å drøfte hvordan ulike behov ved gravferd kan ivaretas.

Menighetsmøtet GL § 4 og KL § 11:

Høringsorganene er enige i at bestemmelsen om menighetsmøtets uttalerett ved oppføring av krematorium og anlegg og nedleggelse av gravlund oppheves. Menighetsmøtets muligheter til behandling av slike saker er fortsatt ivaretatt ved KL § 11, tredje ledd.

Kommunen som part i saksbehandlingen – GL § 4:

Høringsorganene har ingen motforestillinger mot at kommunen kommer inn som instans ved godkjenning av anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av gravlund eller bygninger på gravlund. Men dette nødvendiggjør en nærmere konkretisering av "annen vesentlig endring av gravlund og bygninger på gravlund". Kirkelige organer behandler flere saker om gravlund og bygninger på gravlund hvor det ikke vil være saksvarende å innhente tilslutning fra kommunen. Eksempel på dette kan være omregulering av gravfelt, endring av inngjerding, nye vann- og avfallsposter etc.

Frist for kremasjon og gravlegging og kostnader ved kremasjon – GL §§10, 12 og 13:

Høringsorganene er ikke enig i at frist for kremasjon og gravlegging utvides fra 8 til 14 dager. 8 dager er god nok tid i de aller fleste tilfeller, og en utvidet frist kan bidra til utsettelse av begravelsen også i tilfeller hvor det strengt tatt ikke var nødvendig. En utvidet frist vil dessuten på mange steder utløse større behov for kjølekapasitet, noe som igjen er ressurskrevende. Der det er tilstrekkelig kjølekapasitet vil det fortsatt være mulighet for dispensasjon slik loven i dag gir anledning til.

Høringsorganene mener videre at de to gravferdsformene begravelse og kremasjon nå må likestilles økonomisk, og at GL § 8, åttende ledd om at det kan kreves avgift ved kremasjon, oppheves.

Kirkelig medvirkning – GL §§ 9 og 20:

Etter intensjonen om at gravferdsloven skal ha allmenn karakter er høringsorganene enig i forslaget om at bestemmelsene i forhold til kirkelig medvirkning oppheves.

Askespredning – GL § 20:

Høringsorganene er enige i at det ikke foreslås endringer av lovteksten, siden ønsket om å spre aske over rennende vann kan godkjennes av Fylkesmannen etter gjeldende lovs ordlyd. Det er Fylkesmannen som må vurdere hvor aske kan spres, men høringsorganene mener det er uheldig at lovverket inneholder formulering av skjønnsmessig karakter slik som ”innsjøer med ualminnelige store vannmengder”. Høringsorganene mener for øvrig at de områdene som tilbys i dag er tilstrekkelige, og er ikke opptatt av å legge ytterligere til rette for askespredning.

Kirkelige fellesråd i kommuner hvor det ofte foretas askespredning ønsker en konkretisering av lokalkirkelige myndigheters ansvar i forhold til utlevering av askeurne, tilvising av område og praktisk oppfølging av handlingen (dog ikke presters medvirkning). Dette bør vurderes i forbindelse med departementets bebudede rundskriv til Fylkesmennene.

Andre endringer av gravferdsloven:

Høringsorganene er enige i de foreslåtte endringer av mer allmenn karakter vedrørende personers rettigheter i forbindelse med gravferd i GL §§ 6, 9, 10 og 11, samt om forvaltning av krigsgraver (ny GL § 23 a).

Kirkelovens tilpasning til ny organisering av prestedtjenesten – KL §§ 2,5,6 og 9:

Høringsorganene mener endringene for tilpasning til ny tjenesteordning for prester, bl.a. med opphevelse av prestegjeld som begrep og menighetsrådets uttalerett om fordeling av arbeidet mellom prestene, er naturlig. Den foreslåtte endring av § 5 kan dessuten på sikt bidra til å videreutvikle samarbeid mellom kirkelige fellesråd.

Barneomsorgsattest – KL § 29:

Med forslaget om at barneomsorgsattest i henhold til politiregisterloven § 39 kan utstedes for lønnede eller ulønnede medarbeidere, kommer en lenge etterlengtet hjemmel for å be om politiattest. Høringsorganene ser dette som svært positivt, og det vil ivareta tilliten til kirkelig ansatte generelt. Dette gjelder ikke bare hensynet til mindreårige, men det vil bidra til at alle aldre kan føle trygghet ved bruk av kirkens tjenester. Samtidig inneholder høringsnotatet en viktig presisering om at attest bare kan forlanges etter forutgående varsling av søkere, samt at attest kun skal utbes av den som faktisk ansettes eller utfører frivillig tjeneste.

Kirkebokføring – KL § 37:

Høringsorganene ser at den foreslåtte endring om at kirkebokføringens opplysninger om kirkelige handlinger kan tas inn i medlemsregisteret, vil være et viktig signal i det videre arbeidet med ny dataplattform for Den norske kirke.

Andre endringer av kirkeloven:

Høringsorganene er enig i høringsnotatets forslag om at bestemmelser vedrørende tilhørighet og medlemskap harmoniseres med barneloven (KL § 3), at tilsettingsmyndighet i Kirkerådet kan delegeres til tilsettingsråd (KL § 25), at krav om medlemskap for lærere ved teologisk fakultet opphører (KL § 29), at klageadgang på vedtak etter offentlighetsloven innføres, men er ikke enig i notatets forslag om at prester skal unntas (KL § 38 b).

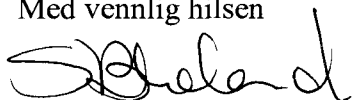
Økonomiske konsekvenser:

Høringsorganene ser at noen av lovendringene vil ha administrative og økonomiske konsekvenser, uten at dette foreløpig kan tallfestes. Dersom 14 dagers regelen innføres vil dette som høringsorganene tidligere har påpekt, medføre store økonomiske uttellingene. Det samme gjelder betaling for gravferd i annen kommune dersom en ikke selv kan tilby tilrettelagt grav. Men en sidestilling av begravelse og kremasjon ved at det ikke kan kreves avgift for kremasjon, kan på sikt bidra til reduserte utgifter for kirkelig fellesråd/kommunen.

Betaling for bruk av kirke – KL § 20

Departementet har ikke foreslått endringer i denne paragrafen, men høringsorganene ber om at også denne vurderes. Av lovteksten fremgår det at "For benyttelse til andre formål eller kirkelige handlinger utenfor gudstjeneste, kan kirkelige fellesråd kreve betaling for nærmere regler godkjent av bispedømmerådet". Det er de lokalkirkelige myndigheter som innehar best kompetanse for å beregne slik betaling, som dessuten vil variere fra sted til sted. Andre ledd i KL § 20 foreslås derfor opphevet, evt. erstattet med "..... gudstjeneste, kan det kreves betaling etter regler og rammer fastsatt av kirkelig fellesråd".

Med vennlig hilsen

Siv S. Birkeland e.f.
stiftsdirektør

Ida Kristin Lie
rådgiver

Direkte innvalg: 62 55 03 58